

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENŢA — LEGISLAŢIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANŢE

DIRECTOR: CIRU ECONOMU

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	35 lei
6 luni	18 "
3 luni	9 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20	6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 1698**S U M A R****Art. 95 din Legea judecăt. de ocoale de d-l C. Orănescu.****JURISPRUDENŢĂ :**

Inalta Curte de casație și justiție, s. II: *T. Iiescu, pentru abus de încredere;*
Tribunalul județului Gorjiu: *Antonie Săulescu cu S. Borcan și C. Filip.*
Informațiuni.

Articolul 95 din Legea judecătorilor de ocoale

Acest text a dat naștere la mai multe discuțiuni. Pentru a întregi chestiunea le reșum aci, înainte de a vorbi de circulara d-lui Ministru de justiție cu No. 21197/906, care ridică din nou o discuțiune veche.

S'a pus întrebarea: hotărârile pronunțate de judecătorul de ocol, pot fi executate numai în baza formulei executorii și fără a mai fi nevoie de mijlocirea judecătorului care a pronunțat-o, sau e necesară această intervențiune printr'un ordin de executare adresat autorității administrative sau portăreilor? Cu alte cuvinte, e aplicabil art. 372 Pr. civ. la judecătorul de ocol?

Intr'un sistem chestiunea a fost rezolvată în sens negativ, aducându-se ca argument faptul că de oare-ce art. 95 legea judecătorilor de pace spune că executarea se va face «conform cu art. 373 și 375 Pr. civ.» și nu pomenește nimic de art. 372, el e aplicabil numai la curți și tribunale.

Pe când eram ajutor de judecător la ocolul Simila, a trebuit să mă pronunț într'o speță, unde se ridică această chestiune. Hotărârea a fost publicată în No. 80/904 al *Curierului Judiciar*, cu o adnotație a d-lui St. Scriban. În acea carte de judecată arătam, că din art. 372 rezultă că formula executorie nu e de ajuns ca agentul să poată executa și că e necesară și mijlocirea instanței de la care pornește titlul, și această mijlocire se face pe calea ordinului de executare. Iar în ce privește judecătorii de ocoale spuneam, că după legea din 1879 prin art. 77 se făcea o derogare de la dreptul comun, partea putân-

du-se adresa direct agenților executorii cu titlul investit cu formula, fără o nouă mijlocire a instanței.

Deci, cum spunea și d-l Scriban în observațiunea sa, pentru a se ajunge la acest rezultat, a trebuit o declarațiune expresă și formală a legiuitorului.

Însă, la 1894 când se modifică legea, se modifică și această dispozițiune prin art. 47, excluzându-se acea derogare de la dreptul comun, la care deci se revine, dispozițiune care a trecut și în legea de la 1896, în care art. 47 a rămas nemodificat ca art. 95. Ast-fel fiind, dreptul comun reintrând în vigoare în plenitudinea dispozițiilor lui, derogarea expresă fiind destul de clar înlăturată, și cum acest drept comun, în speță procedura civilă, e aplicabil în toată întinderea lui, când legea specială nu dispune alt-fel urmează că nici-o distincțiune nu mai poate avea loc, că deci art. 372 e aplicabil și la judecătorii de ocoale, soluțiune la care se alătură și adnotatorul meu.

O altă discuțiune s'a ridicat cu prilejul legii pentru reorganizarea comunelor rurale. Această lege conține un articol (197) cu următorul cuprins: «Inspectorul comunal ca reprezentant al puterii centrale, este însărcinat cu îndeplinirea tuturor actelor administrative de interes general. În special el este însărcinat «... Cu publicarea și executarea legilor și regulamentelor generale, precum și cu executarea cărților de judecată conform art. 95 din legea judecătorilor de pace». Și punându-se acest text față cu art. 95 legea Jud. de Pace, care spune: «... Executarea se va putea face, după alegerea părții fie prin administrație, fie prin agenții de urmărire ai tribunalului...». S'a zis: legea specifică care este administrația competentă să execute și anume inspectorii comunali, de oare-ce o spune formal art. 197 al legii de reorganizare, și numai ei, intru cât de primări nu se vorbește nimic,

• Am scris atunci și în această chestiune un articol publicat în No. 47/904 al «*Curierului Judiciar*» și ziceam, că legea Judecătorilor de ocoale din 1879 prin art. 77 specifică anume agenții ce pot executa, enumerându-i: prefectul, sub-prefectul, primarul, comisarul de poliție locală și agenții de urmărire ai tribunalului.

Prin legea de la 1894 s'a combinat art. 77 și 79 al legii din 1879 și s'a dat naștere art. 47, care a trecut nemodificat ca articol 95 în actuala lege și în care, în loc să se facă enumerarea de mai sus, s'a zis pur și simplu «administrațiune», cuprinzându-i într'un cuvânt pe toți, căci toți rămăneauă mai departe competenți și datorii a executa ca agenți ai puterii centrale, calitate pe care n'au pierdut-o prin noua lege comunală. În practică însă, părțile nu se adresaă sub-prefectului să execute, de oare-ce nu-l aveau la îndemână și în cazurile în cari primarii abuzivi refuzaă vre-o executare, adresându-se sub-prefectului, acesta fie din convingere că nu are calitate, fie din tembelismul inerent biurocratismului nostru, fie din abuz și el, refuza executarea și așa se născuse mai dinainte credința, că ei nu mai sunt competenți să execute, ci numai primarii. Acești agenți administrativi erau treziți și chemați la datorie numai când vre-un biet impricinat înemerea drumul Judecătorei, dacă primarul îl desnădăjduia refuzând a-i executa titlul, primind ast-fel un ordin de executare către sub-prefect.

Noua lege comunală a făcut să se sară de la un extrem la altul. De unde până aci numai primarii erau datorii să execute, acu sarcina rămănea după părerea unora, exclusiv pe seama inspectorului comunal. Soluțiune imposibilă, de oare-ce textul nu o spunea, ci, numai, pentru considerațiunile arătate mai sus, art. 197 facea atenți pe inspectori că n'au încetat de a fi agenți de urmărire.

Faptul că-i specifică pe ei nu exclude pe primar, căci nu a vroit legiuitorul să înlătore o dispozițiune așa de favorabilă populațiunei rurale, înlăturând măsura practică a pluralității agenților de urmărire, prevăzând și pe cei mai apropiați de săteni.

În urma acestor discuțiuni, mi se pare chiar d-l V. Lascar, autorul legii, ca Ministru de interne, adresează o circulară prefectilor, spre a o pune în vedere primarilor, că rămân mai departe cu calitatea de agenți executorii și ast-fel chestiunea a fost clarificată.

Discuțiuni mai grave și mai importante s'au ridicat cu privire la anumite chestiuni de procedură și la întinderea dreptului ce-l au portăreii ca agenți de executare, când e vorba de un titlu ce emană de la judecătorul de ocol.

În întâiul rând s'a zis, și aceasta în legătură cu necesitatea ordinului de executare de care am

vorbit mai sus, acest ordin se adresează direct portăreilor de judecătorul de ocol în cazul când partea poate recurge la oficiul lor, sau trebuie trimis cu comisie rogatorie președintelui tribunalului, care autoriză corpul portăreilor să execute? D-l Eugen Vincler, avocat din Buzău, într'un articol din No. 33/906 al «*Curierului Judiciar*», ne spune că sunt și judecători cari întrebunțează cea din urmă cale și chiar d-sa înclină pentru această soluțiune, pentru motivele următoare: «portăreii fiind agenți ai tribunalelor, oficiul lor în lipsă de un text contrar, nu se poate obține de cât prin intervenirea către tribunalul de care depind, care singur le poate da autorizare de a executa hotărârile altor instanțe, după cum se practică conform art. 372 pr. civ., cu decisiunile Curților cari se execută prin tribunale».

Și mai departe ni se argumentează, că procedându-se ast-fel suntem în spiritul art. 400 pr. civ. care spune:

1. Că toate incidentele, contestațiunile etc. cari s'ar ridica de ori-cine cu ocazia executării silite privitoare la înțelesul, întinderea și aplicarea dispozițiunii hotărârei ce se execută, se vor îndrepta și prin urmare judeca, de instanța care a încuviințat titlul executor.

2. Toate cele-l-alte contestațiuni, cari s'ar ridica asupra urmăririi însă-și, se vor îndrepta la instanța care execută hotărârea.

Deduțiia practică a acestei argumentări este că dacă se admite sistemul preconizat ca titlul investit cu formula executorie să fie trimis cu comisie rogatorie tribunalului ca să ordone executarea, este că în acest cas, urmăritul sau terți cari ar avea interes să introducă contestațiunile de la punctul doi, în loc să fie nevoiți a alerga, în cazul când domiciliul lor nu e același ca al creditorului la instanța care a pronunțat titlul, o va face la tribunalul rogat în circumscriptiunea căruia își va avea domiciliul debitorul sau terțiul, deci un mare beneficiu pentru debitor și terți. De aci d. Vincler scoate mai multe conclusiuni juridice, pe cari le numără sub formă de întrebări, fără a le examina și pe cari le vom discuta mai la urmă. Pun o întrebare însă: De ce d-sa se ocupă numai de ordinul de executare către portărei, care ar fi trebuit dat de tribunal în urma comisiunei rogatorii și nu și de ordinul către agenții administrativi, cari sunt competenți să execute când e vorba de urmărire mobiliare, și la cari de sigur că partea va recurge mai ușor, de oare-ce are facultatea a alege, căci cheltuelile sunt mai mici? Bine, să admit că nu se poate da către portărei ordin de cât prin comisie rogatorie și din această situațiune rezultă în mod indirect acel beneficiu pentru debitor și terți, de

a putea îndrepta anumite contestațiuni la tribunalul domiciliului pe care îl are în acel moment. Inșă, nu se va putea susține că judecătorul nu va putea da ordin direct agentului administrativ, și atunci beneficiul e pierdut pentru debitor și terțiu. Iată de ce depinde sprijinul juridic pe care 'l dați aceluși interes practic și deci cât e de lipsit de temei.

Să mă întorc la cele-lalte argumente. Cel dintâi că portăreii fiind agenți ai tribunalelor nu se poate recurge la oficiul lor de cât prin intermediul tribunalului, nu rezultă din nici un text, D-sa recunoaște singur, căci spune că îl deduce «în lipsă de un text contrar» și îl anihilează cu o mărturisire făcută mai înainte, când ne spune, că pentru îndeplinirea procedurilor, părțile pot recurge direct la oficiul portăreilor în cazurile art. 80 și 81 l. jud. de P. Totuși textul există, dar nu cel contrar al D-sale, ci acel ce consacra principiul opus, — e art. 95 l. jud. de P. care spune, că executarea pentru titlurile ce pleacă de la judecător se poate face de administrație sau de portărei. Deci toți acești agenți sunt puși pe aceeași linie. Și dacă judecătorul poate emite ordin către administrație, ceea-ce e necontestat, poate emite și către portărei, căci legea nu distinge. Dar de ce face d. Vincler distincțiunea de mai sus între proceduri și executare? Sau e vorba de un principiu și atunci trebuiesc primite toate consecințele lui, sau e o distincțiune arbitrară, care nu se justifică cu nimic. Într'un cas, e nevoie de autorizarea tribunalului, în lipsă de un text de lege contrar, și în altul în lipsa aceluiași text contrar, nu e nevoie. Dar se dă o justificare acestei deosebiri, punându-se înainte interesul practic, acel semnalat cu privire la contestațiunile de la punctul doi. Să acceptăm și acest mod de interpretare al textelor cu interesul practic așa cum îl vede D-sa și cum nu a vroit să-l vadă legiuitorul, sistem care tinde din ce în ce a deveni o contagiune judecătorească. În acest caz, înțeleg să ai în vedere interesul practic al tuturor părților dintr'un proces, căci, legea nu poate fi pentru unii mămă pentru alții ciură. Ea ocrotește sau lovește pe toți de o potrivă. Pe cine avantajează acest interes practic? Pe debitor și pe terții flotanți, pe acele pasări călătoare, al căror domiciliu stă într'un raport foarte direct cu numărul polițelor semnate într'o localitate, pe acele rozătoare ale creditului public, de care toată lumea se plânge și numai D-sa le plânge. Pentru aceștia e compătimirea și mila. Creditorul poate să alerge din cine știe ce colț al țării la alt colț, ca să obție ordinul de executare și în aceleași condițiuni poate să călătorească de la răsărit la apus și de la miază-zi la miază-noapte

după urma sburătorului, când îi va veni poftă să introducă contestațiuni, și această poftă îi va veni tot-d'auna și vor fi de ajuns două trei, și motive se găsec și pentru mai multe, pentru că creanța să fie epuizată numai cu cheltuelile deplasărilor și pentru ca creditorul desperat să-i fie lehamite și de creanță și de tot. Bietul debitor! Par'că atâta solitudine încă nu-i ajunge, or trebuie să se mai tae și capul creditorului. Apoi e echitabil aceasta, căci acel interes practic ce se invoacă de sigur că trebuie să fie considerat ca substrat al echității în numele căreia se trece câte odată alături de texte, de judecători ca popularul Magnaud? E de ajuns să pui întrebarea, pentru-ca inichitatea să răsără cu toată evidența.

Se mai invoacă ca sprijin art. 372 pr. civ., după care hotăririle Curților se execută prin mijlocirea tribunalelor. Dar această dispozițiune prevăzută expres în text, are în vedere tocmai interesul practic, egal pentru toate părțile din proces și contrar celui invocat de d. Vincler trimitându-le pentru executare și deci pentru eventualele contestațiuni, la instanța primă unde s'a introdus acțiunea și unde se presupune că părțile au domiciliul de jurisdicțiune prevăzut în articolele 58 până la 64 inclusiv pr. civ.

Poate legiuitorul să schimbe domiciliul de jurisdicțiune în cursul unui proces după perigrinațiunile cine știe cărui vântură-lume? Dar aceasta ar însemna să desființăm dreptul la legi pentru aceste cazuri și numai de aceștia e vorba în toată discuțiunea, nu de populațiune stabilă.

Iată de ce cred, că acest mod de a vedea constituie o erezie juridică periculoasă, care nu trebuie să pătrundă în credința judecătorilor.

Dar enormitatea acestui sistem rezultă mai evident din întrebările ce se pun, ca concluziuni a studiului și cari constituiesc o răsturnare nemiloasă a tuturor normelor de procedură fixate în texte clare și referitoare la regulile competenței și la principiile stabilite. Dacă admitem principiile ce solvează pe bietul debitor de o sumă de nenorociri, numai trebuie pusă întrebarea căci ea rezultă ca o consecință necesară, că la judecarea unui litigiu, — în fond vom avea o primă instanță și una de apel, iar la executare cu ocazia contestațiunilor o altă primă instanță și alta de apel. În fond judecătorul de ocol și tribunalul, la executare tribunalul (care poate fi și din alt județ) și Curtea. Dar autorul nu se oprește aci, ci distruge tot, când pune întrebarea, la al cărei răspuns afirmativ e dispus să acorde credința, dacă sentința pe care o dă tribunalul care a ordonat executarea, o dă cu drept de apel, sau dacă tribunalul n'ar putea judeca în ultimă in-

stanță, privind pe părți (în lipsă de un text categoric) de beneficiul celor două grade de jurisdicție. Iată în ce anarhie juridică înotăm! Rămâne să desființăm toate instanțele, să dăm foc la pravile și pe urmele autodafeului să ne ridicăm și să strigăm satisfăcuți: Am făcut-o în numele interesului practic, care se vede a devenit un fel de Moloch al legilor.

Nu, nu se poate suprima o instanță D-le Vincler, pentru-că sistemul procedurii noastre prevede ca principiu două grade de jurisdicție, și beneficiul acesta nu poate fi ridicat de cât printr'un text expres, care nu există în speță. Iar art. 400 pr. civ. pe care îl citați mereu, ridică numai dreptul de opoziție.

Mă opresc aci cu reflexurile pe cari mi-le sugerează acest sistem, în contra căruia protestează nu numai principiile de drept și echitatea, dar și interesul practic cel mai brutal, luat singur, în afară de ori-ce considerațiuni de drept.

Ajung la circulara d-lui Ministru de Justiție, cu No. 24197/906.

Încă mai de mult s'a născut următoarea controversă, față de aliniatul final al art. 95, care are cuprinderea următoare: «Se exceptează asupra imobilelor care nu se poate face de cât prin agenții de urmărire a tribunalului și în sarcina părții condamnata».

S'a născut discuțiunea, dacă executările imobilelor trebuiesc efectuate exclusiv prin portărei, sau aceștia fac oficiu numai în anumite cazuri, rămânând competenți în altele și agenții administrativi.

În *Dreptul* No. 84/901, d. M. Popescu, publică un articol în care cearcă a dovedi că agenții administrativi au căderea în anumite cazuri a efectua chiar executări imobiliare, cum ar fi acele a cărților de judecată, prin cari se fixează un partaj.

În sprijinul acestei teze, citează mai multe cazuri în care primarul e competent a executa, cercând a se trage argumente de analogie între care și acela prevăzut de art. 28 și 29 legea tocmelelor agricole. E necontestat, că Primarul execută în anumite cazuri și ele sunt foarte numeroase. Acest lucru nici nu poate fi discutat, de oare-ce se opune categoric art. 95 din legea jud. de pace și legile speciale ce le conferă aceste drepturi. Însă cum în principiu, agenții de urmărire sunt portăreii, alții nu pot executa de cât prin derogare, și pentru aceasta trebuie să existe un text și această derogare nu poate fi întinsă peste limitele pe care le prevede legea. Ceea-ce ar urma deci să se dovedească, ar fi că legea jud. de pace sau alte legi speciale, derogând și dând și altor

persoane dreptul de agent executor, le-a dat și pentru executările imobiliare. Acest lucru nu-l spune legea jud. de ocoale, care, din contră, prevede ritos în art. 95, că executările imobiliare rămân în sarcina agenților tribunalelor. Și dacă alte legi speciale ar întinde derogarea, dând competență și pentru executări imobiliare în anumite cazuri, nu se poate întinde de cât la acele cazuri, pentru singurul motiv, că e vorba de o derogare, care ca în toate cazurile e de strictă interpretare. Dar cel puțin ni s'a dovedit, că o lege specială se abate de la principiul pus în art. 95? Nu, căci acest lucru, dacă ar fi voit să-l facă legiuitorul în art. 27 și 28 legea tocmelelor agricole, ar fi trebuit să-l spue clar. Art. 28 l. t. agr. ne spune, că executările din art. 27 se vor face de către primar, și prin art. 29 se arată că se poate urmări ori-ce fel de avere, afară de casă și de pământurile date prin legile de improprietărire.

Prin aceasta a scos deja de sub urmărire imobilele, căci acele ce se stăpânesc de populațiunea rurală intră în acele categorii. Dar să nu ne oprim la fapte, ci să discutăm principiul. Presupun că vor fi locuitori, cari posed și alt-fel de imobile de cât acele date după legile de improprietărire și ele vor putea fi executate pentru datoriile agricole din art. 27 conform art. 29, care generalizează și spune: «Se va putea urmări ori-ce avere a debitorului...».

Înainte însă de a se proceda la urmărire, procesele verbale de împlinire a primarilor dresate conform art. 27, vor trebui înaintate de îndată judecătorului de ocol, care va cita pe părți în termen cel mult de cinci zile și se pronunță cu apel în anumite cazuri. Deci, executându-se titlul judecătorului de ocol, el va da și ordin și atunci va fi ținut de art. 95 al legii speciale și-l va da către primar, sub-prefect etc., dacă e vorba de o urmărire mobilă, sau către portărei, dacă e vorba de una imobiliară. Căci cum am spus, legea tocmelei agricole, nu ne arată că deroagă de la art. 95 și apropierea care se face între art. 28 «Urmărirea și vânzarea averii debitorului în ambele cazuri prevăzute la articolul precedent, se va face de către primar», cu art. 29 «Se va putea urmări ori-ce avere a debitorului...», o putem considera cel mult ca o inadvertență a legiuitorului, în lipsa unei dispozițiuni categorice. Și chiar dacă ar fi derogare, cum am spus mai sus, nu poate fi întinsă și în alte cazuri.

În sfârșit, în același articol se mai citează ca argument mai important, cazul în care primarul poate primi delegațiunea de a preda pe seama episcopului averea de succesiune, care poate cuprinde și imobile. Cu acest argument însă am

eșit din materie, căci aci nu mai e vorba de o executare în sensul art. 95, cum observă și d. C. Botez, ci de o predare voluntară, care e prevăzută într'un alt text și într'un anume text, acela al art. 65 din legea jud. de ocoale. Și dacă aci se prevede în mod special dreptul ca judecătorul să delege pe primar, în anumite cazuri — după cum un tribunal poate delega pe judecător și el nu e un agent de executare — nu se face ca o derogare de la art. 95, ci pentru-că în primul aliniat al art. 65 se spune că judecătorii de ocol pentru epitropiile până la o valoare de 5000 lei, au toate îndatoririle și drepturile tribunalelor de județ, drepturi și datorii, consfințite de principiile în materie ale Codului civil.

Pentru acele cazuri însă, în care legiuitorul a crezut că prezența judecătorului nu e absolut necesară, s'a abătut de la regulile codului civil și a prevăzut dreptul de delegații pentru sub-prefect, primar etc.

Dar o indicațiune mai mult în acest sens, e și faptul că art. 99 din legea jud. de ocoale când vorbește de vânzările imobilelor ce nu pot fi împărțite în natură, în urma unei acțiuni de partaj, spune categoric, că aceste vânzări, cari nu au comun cu executările silite de cât formele de procedură, se fac tot de tribunal, deci prin agenții lui, portăreii, iar nu de agenții administrativi.

Dar toate aceste discuțiuni mi se par inutile, față de textul așa de clar și categoric al art. 95 care constituie motivul, atât de peremptoriu, cât poate fi o discuțiune formală și expresă care nu suferă îndoială și discuție. Totuși, ne vom referi și la discuțiunile din ședința Camerei de la 17 Ianuarie/94, când s'a votat art. 47 al legii din 1894, care am spus a trecut nemodificat în actuala lege ca art. 95. Atunci d. deputat C. I. Nicolaescu, a cerut ca pentru înlesnirea părților să se modifice acel articol în sensul, că în anumite cazuri de executări imobiliare, părțile să poată recurge și la oficiul autorităților administrative, adică tocmai ce caută să ni se dea azi pe cale de interpretare.

D-l Ministru de Justiție de atunci Al. Marghiloman, a recunoscut justetea și interesul practic al acelei observațiuni,—și aceste lucruri se petreceau la discuția generală a proiectului,—și totuși nu a modificat textul și nici la votarea pe articole nu s'a revenit și-a rămas nemodificat. Faptul că d-l Ministru, autorul legii relevă interesul cererii d-lui C. Nicolaescu, nu înseamnă că intențiunea D sale, așa cum alcătuieste textul avea altă întindere, lăsând executările imobiliare în sarcina portăreilor numai? Evident că da. Că recunoaște că ar fi bine alt-fel e adevărat, dar e o simplă

dorință platonice, care n'a fost urmată de o consacrare legală, lăsând proiectul cu prima lui redacțiune și cu spiritul ce-l dădea intențiunea autorului. De sigur, că era bine dacă ar fi făcut acea modificare, căci dacă sunt executări mobiliare, a căror cheltueli, dacă s'ar aduce portăreii, ar depăși mult valoarea creanței, sunt și executări imobiliare, care duc la același rezultat. Pentru situațiuni identice, măsuri diferite și păgubitoare populațiunii nevoiașe.

Acest fapt a atras atențiunea d-lui Ministru de Justiție, care intervine cu circulara No. 24197/906 și după ce semnaleză controversele la care a dat naștere această chestiune, ne spune: «Executarea cărților de judecată în chestiunea ce ne preocupă, urmează a se face prin agenții de urmărire, atunci când are de obiect urmărirea și vânzarea imobilelor, când însă este vorba de predarea silită a unui imobil cum ar fi punerea în posesie în baza unei cărți de judecată dată asupra unei acțiuni posesorii, revendicare, partaj etc., executarea poate fi făcută și prin administrațiune după alegerea părții».

Deci o scindare a textului, o distincțiune pe care el nu o face și care după modesta mea părere nu poate da naștere la controversă.

De aceia cred că circulara nu-l lămurește ci îl modifică. Repet, textul e vicios pentru interesul practic al părților, dar față de dispozițiunile lui categorice, era necesară o lege modificatoare, care ar putea cuprinde și alte chestiuni, căci sunt și alte vicii în legea organizatoare a Judecătoriilor de ocoale și cari pe cale de circulari nu pot fi modificate, căci nu se poate legifera pe această cale.

De aceia cred, pentru toate motivele arătate mai sus, că valoarea juridică a art. 95 rămâne întreagă în ciuda interesului practic al părților, de care nu s'a ținut seamă în deajuns. S'ar fi putut admite ca executările imobiliare până la oare-care valoare să se facă de agenții administrativi și restul de portărei. Mi se pare că e mai mare interesul, — vorbesc de o eventuală modificare a legii printr'o lege — ca distincțiunea să se facă din acest punct de vedere, de cât acel al deosebirilor dintre predări silite și executări, căci și la vânzări se pot întâmpla imobile de o valoare mică, care să fie copleșită de cheltueli și aci e tot același interes de a se evita cheltuelile mari.

Ni se spune la sfârșitul circularii: «Numai așa scopul urmărit de legiuitor, de a pune la îndemână populațiunii rurale o justiție promptă și puțin costisitoare va putea fi atins». Chestiunea însă dacă cuprinde în întâiul rând populațiunea rurală, ea se poate referi și la acea a orașelor,

căci și aci pot fi litigiul pentru imobile de o valoare mică, de competența judecătorului de ocol, și atunci ar trebui să admitem că comisarul de polițe locală va putea face ast-fel de urmăriți imobiliare căci n'ar fi motiv să distingem, ceea-ce însă cred inadmisibil.

E curios, că de la un timp se observă în unele din jurisprudențe și în unele monografii, tendința de a se substitui interesul practic, așa cum îl vede judecătorul, aceluia pe care le-a văzut legiuitorul și le-a prevăzut în texte a căror înlăturare fațișe par că se urmărește. Nu știu dacă acest fapt nu se datorește influenței acelei școale noi de interpretare, care a dat naștere la atâtea discuțiuni în Franța și Germania și care se ridică în contra sistemului clasic de interpretare, slav al textului?

Pentru mine toate aceste încercări lămuresc tendința și necesitatea unei prefaceri a legiuirilor fundamentale actuale, din cauza insuficienței lor cauzată de multiplele și variatele raporturi noi economice și sociale. Până ce se va ajunge la acea prefacere, cu această metodă se suplinesc lacunele legii, satisfăcându-se niște nevoi ale organismului social.

Dar trebuie o limită și aci, căci alt-fel judecătorul devine un a tot puternic, care poate fi și periculos.

Judecătorul trebuie să fie interpretul luminat al textului, căruia îi dă viața, însă trebuie să o aibă el mai întâi când textul e clar și categoric. Numai când dispozițiunile lui sunt obscure sau insuficiente, el poate recurge la alte considerațiuni, și atunci rolul lui crește. Când însă litigiul e angajat asupra unor chestiuni cari nu au existat în conștiința socială a timpului când s'a legiferat și pe cari legiuitorul de o sută de ani în urmă nu le-a putut prevedea, judecătorul devine aproape legislator, în ori-ce caz el are un rol de creator de jurisprudențe. Atunci interpretul și acela e chemat a tranșa litigiul, poate recurge la principiile generale de drept, brodate pe substratul echității variabilă și ea cu evoluția fenomenologice sociale.

În aceste cazuri judecătorul poate și chiar trebuie să treacă «Au de là du Code, mais par le Code» cum spune Geny parafrazând pe Saleille, unul din luptătorii acestei școale în Franța, unde influența pentru raționalizarea dreptului și independența sa mai bine emanciparea judecătorului de sub texte, s'a resimțit din Germania, unde cu ocazia discuțiunilor codului civil, s'a căutat a se scoate judecătorul de sub litera legii, dându-i un rol mai activ, lărgindu-i dreptul de apreciere și dându-i puțința a-și manifesta mai mult personalitatea.

Când judecătorul se găsește în aceste cazuri în rezolvarea spețelor lui, necontestat că el va avea o foarte largă sferă de apreciere în care pot intra ca criteriu tot felul de elemente, fie principiul «naturii lucrărilor» cum spune Geny, fie «dreptul civil comparat» cum spune Lambert, fie «acest drept comparat, analogia legislativă și consecința juridică colectivă» cum preconizează Saleille, sau dreptul echitabil rezultând din «idealul social» cum spune Stammler, sau toate la un loc. Pentru toate acestea însă necontestat, va fi foarte necesară existența aceluși principiu la care Ehrlich reduce toată problema, de a avea o magistratură selectă, la înălțimea morală și culturală a vremii și a obligațiunilor superioare ce e chemată a în deplini în templul adevărului și dreptății. Și totuși vom putea fi supuși greșelilor, aprecierile noastre vor purta păcatele inerente imperfecțiunii naturii omenești.

De aceea e necesar, ca atunci când în soluțiunile noastre facem parte aprecierilor proprii, să fim prudenți și să nu trecem «au de là du Code» de cât atunci când e legalmente necesar, căci alt-fel am denega dreptatea, și pe cât se poate în tot-deauna «par le Code».

1907 Ianuarie, Pucști

C. ORĂNESCU
judecătorul ocolului Tutova

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 23 Ianuarie 1907

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Abuz de încredere.—Proba testimonială pentru dovedirea liberațiunei.—Dacă această probă este admisă atunci când valoarea obiectului pretins e mai mare de 150 lei.

Modul de probațiune se determină nu după jurisdicțiunea înaintea căreia se face, ci după natura faptului ce urmează a se proba.

Ast-fel, nu este admisibilă proba testimonială în delictele de abuz de încredere pentru dovedirea liberațiunei, când valoarea pretinsă întrece suma de 150 lei, căci acest delict presupune existența unei convențiunii civile anterioare comiterii delictului.

Deciziunea No. 115/906. — Respins recursul făcut de T. Iliescu contra deciziei Curței de apel din București, s. III, No. 950/906.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Budișteanu în desvoltarea motivelor de casare ;

Pe d-l procuror P. Sadoveanu în concluziuni.

Deliberând,

Asupra motivelor de casare :

I. «Violarea art. 322 și 323 C. penal. Nu poate exista abuz de încredere când valorile încredințate nu au fost deturnate. Am dovedit înaintea Curței, cu martori, că am plătit aproape toată suma ce mi se încredințase în mână de catre reclamant, și deși Curtea îmi admite această dovadă, totuși nu o ea în considerație».

II. «Exces de putere și denaturare de fapte. Deși am do-

vedit că cu consimțământul reclamantului depozitasem bonul de 5000 lei la bancherul Dimirlache din T.-Măgurele, și că cu banii luați de la acel bancher plătisem pe reclamant, totuși Curtea prin exces de putere, afirmă că plata provenea din alte datorii ce a'și fi avut către dânsul, fără să arate din ce anume fapte ar rezulta această părere.

III. «Nemotivare.—Curtea nu motivează în decizia sa toate aceste fapte, nici nu stabilește din ce anume fapte rezultă elementele constitutive ale delictului de abuz de încredere».

Având în vedere că, prin decizia supusă recursului, recurentul este condamnat pentru faptul de abuz de încredere și anume pentru că cu rea credință a înstreinat un scris funciar urban de 5000 lei ce-î fusese lăsat în depozit de către Radu Ionescu până la achitarea sumei de 250 lei, ce acesta luase cu împrumut de la recurent;

Considerând că în ce privește depozitul titlului, instanța de fond îl stabilește din mărturisirea recurentului și din chitanța semnată de dânsul, iar elementul relei credințe îl stabilește din depunerile martorilor audiați;

Considerând că recurentul pretinde, în apărarea sa, că deși a vândut efectul, însă banii primiți de la cumpărător, 'i-ar fi dat reclamantului, propunând martori în dovedirea acestei alegațiuni, martori cari au fost și audiați de Curtea de apel;

Considerând că modul de probațiune se determină, nu după jurisdicțiunea înaintea căreia se face, ci după natura faptului ce urmează a se proba; ast-fel nu este admisibilă proba testimonială în delictele de abuz de încredere, când valoarea pretinsă întrece suma de 150 lei, căci acest delict presupune existența unei convențiuni civile anterioare comiterii delictului, convențiune care trebuie probată conform legii civile art. 1191 C. c.;

Considerând că în specie recurentul a cerut dovedirea liberațiunii sale de efectul ce 'i-a fost dat în gaj, prin martori; or quantumul fiind mai mare de 150 lei, această probă nu era admisibilă; și așa fiind ori-care ar fi fost arătările martorilor propuși, Curtea nu era ținută a pune temeiul pe ele.

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI GORJ

Audiența de la 8 Februarie 1907

Președenția D.-lui D. DUMITRESCU, Președinte
Jurnalul No. 1670/907

Retract litigios. — Posibilitatea pentru cel în contra căruia există drept litigios a se elibera de cesionar. — Condițiuni cerute în acest scop. — Condițiunile fără care nu poate exista retract litigios. — Necesitatea existenței atât a unui proces cât și a unei contestațiuni. — (Art. 1402 și 1403 C. civ.)

1. Art. 1402 C. civ. stabilește pentru cel în contra căruia există un drept litigios vândut, posibilitatea de a se elibera de cesionar, numărându-i prețul real al cesiunii, speșele contractului și dobânda din ziua când cesionarul a plătit prețul cesiunii, iar articolul următor 1403 definește lucrul litigios, arătând că pentru a se socoti ast-fel, urmează a exista proces sau contestațiune asupra fondului dreptului.

2. De și în art. 1403 C. civil cuvântul proces este legat de cuvântul contestațiune prin alternativul «sau» totuși prin inadvertență s'a tradus textul francez (art. 1700 C. civ. francez), care conține expresiunea «și» căci trebuie să existe amândouă aceste condițiuni și anume: atât proces cât și contestațiune asupra fondului dreptului, neputându-se considera că există drept litigios în cazul când ar lipsi una din aceste condițiuni.

Tribunalul deliberând,

Asupra propunerii făcută de către reclamant de a se admite în principii retractul religios:

Având în vedere că art. 1402 c. c. stabilește pentru cel în contra căruia există un drept litigios vândut, posibilitatea de a se elibera de cesionar, numărându-i prețul real al cesiunii; speșele contractului și dobânda din ziua când cesionarul a plătit prețul cesiunii, iar articolul următor, 1403, definește lucrul litigios arătând că pentru a se socoti ast-fel urmează a exista proces, sau contestațiune asupra fondului dreptului;

Având în vedere că în fapt rezultă următoarele:

Procesul de față a fost angajat la început între reclamantul Antonie Săulescu și un Grigorie P. Voinea contra căruia reclamantul a intentat acțiune în revendicare la 8 Aprilie 1902;

În cursul procesului, Grigore Voinea a vândut bucățile de pământ ce formau obiectul litigiului lui Ștefan Borcan și Constantin Filip, prin actul autentificat sub No. 2489 din 13 Septembrie 1902.

Cu ocaziunea dezbaterilor, stabilindu-se că pârâțul Grigore Voinea, vânduse bucățile de pământ numiților cumpărători; Pârâțul Grigore P. Voinea a fost scos din proces și s'au introdus ca pârâți acei cumpărători;

Rezultă dar că pârâțul primitiv Grigore P. Voinea, a cesionat actualilor pârâți, Ștefan Borcan și Const. Filip, niște drepturi litigioase, căci bucățile de pământ vândute formau obiectul litigiului dintre cedante și cedat;

Considerând, așa dar, că fiind vorba de o tipică cesiune de drepturi litigioase, cedatul Anton Săulescu are dreptul de a propune cesionarilor Ștefan Borcan și Constantin Filip, retractul litigios, conform art. 1402 C. civ.;

Obiecțiunea că retractul litigios nu se poate propune decât de pârât în contra reclamantului, nu este fondată;

Legea nu face deosebire și nu se ocupă de situațiunea de reclamant sau de pârât, a părților litigante;

Legea stabilește acest privilegiu în favoarea debitorului de un lucru litigios și îi dă posibilitatea de a se elibera de acei cari au cumpărat dreptul litigios ce există în contra sa, plătindu-le prețul real al cesiunii, speșele contractului și dobânda curgătoare din ziua când cesionarul a plătit prețul cesiunii; cu alte cuvinte legea voește ca odată cesionarul despăgubit complet de către cedat, de ceea-ce cheltuisese pentru a dobândi un drept litigios, să poată fi respins din pretențiunile sale;

De asemenea, obiecțiunea că legiuitorul edictând acest drept, pentru a pune capăt speculațiunilor de drepturi litigioase, privilegiul retractului litigios, n'ar putea fi invocat de către reclamant, care la rândul lui este tot un cesionar de drepturi litigioase, nu este întemeiată;

Este adevărat că și reclamantul Anton Săulescu a cumpărat de la un Mihaï M. Dragotă, bucățile de pământ care formează obiectul litigiului de astăzi, cu actul autentificat de acest tribunal sub No. 2283 din 24 August 1901, dar acea vânzare nu a constituit o cesiune de drepturi litigioase, căci la epoca vânzării nu exista nici un proces și contestațiune între vânzătorul Mihaï M. Dragotă și Ștefan Borcan și Constantin Filip, relativ la bucățile de pământ vândute.

Considerând că deși în art. 1403 C. civ. cuvântul de proces este legat de cuvântul de contestațiune prin alternativul «sau» totuși prin inadvertență s'a tradus textul francez (1700 C. civ. fr.) care conține expresiunea «și» căci trebuie să existe amândouă aceste condițiuni și anume atât proces cât și contestațiune asupra fondului dreptului, neputându-se considera că există drept litigios, în cazul când ar lipsi una din aceste condițiuni;

Considerând dar că susținerea ce se face cum că reclamantul Anton Săulescu, cumpărase la rândul său, un pământ asupra căruia exista un drept litigios nu

este întemeiată din acest punct de vedere, de oare-ce la epoca cumpărării nu exista proces asupra pământului cumpărat și deci el nu poate fi considerat ca cesionar de drepturi litigioase;

Considerând că rămânând stabilit că cesiunea de drepturi litigioase a fost efectuată între cedantul Grigorie P. Voinea și cesionarii Gh. Borcan și Const Filip, cedatul Antonie Săulescu le poate opune acestora retractul litigios;

Pentru aceste motive, tribunalul admite etc.

(ss) D. Anastasiu, Vas. Popescu.

p. Grefier (s) G. Dumitrescu.

Opiniune

Sub-semnatul D. Demetrescu, Președintele trib. Gorjiu, sunt de părere că propunerea retractului litigios făcută de reclamantul Anton Săulescu, este inadmisibilă pentru următoarele motive:

In fapt:

Încețază din viață o femeie anume Maria Gr. Voinea și se face o cerere de punere în posesiune de către Mihaï Dragotă și alta de către Borcan fixându-se termenul de judecată, Borcan renunță la pretenția sa, la 24 August 1901, Mihaï Dragotă prin cartea de judecată No 987, a Judecătorei Ocol. Tg. Jiū, este recunoscut succesor al averii defunctei Maria Voinea și tot în aceeași zi Dragotă vinde o parte din averea succesorală lui Anton Săulescu, litigiul de astăzi, iar cea-l'altă parte lui Borcan, unul dintre intimații de astăzi, mai târziu în Decembrie 1901, Mihaï Dragotă se pune în posesiunea averii, ce vânduse deja, și la 29 Decembrie 1901 Gr. Voinea soțul defunctei Maria face acțiune posesorie în complângere contra lui Mihaï Dragotă, pe care o și câștigă, rămânând cartea de judecată definitivă;

Văzând aceasta reclamantul Anton Săulescu, la 8 Aprilie 1902 face o acțiune în revendicare contra lui Gr. Voinea și în timpul instanței, Voinea vinde imobilul în litigiul lui Filip și lui Borcan, la 18 Iunie 1903 se anunță de reclamant propunerea retractului litigios și acum se propune clar acest retract, motivându-se că, Borcan și Filip au cumpărat drepturi litigioase, și că această cumpărătoare s'a făcut în timpul procesului;

Considerând că, în adevăr, art. 1402 C. civil stabilește că cel în contra căruia există un drept litigios vândut, se va putea libera de cesionar numărând prețul real al cesiunii, spesele și dobânda, iar prin art. 1403 acelaș cod se stabilește că lucrul se consideră litigios, când există proces sau contestațiune asupra fondului dreptului;

Considerând că, urmează a se stabili, dacă cumpărătorii de la Voinea au luat un drept litigios și dacă retractul poate fi propus de reclamantul Anton Săulescu;

Considerând că, în adevăr, din fapte rezultă că cumpărătoarea de la Voinea s'a făcut în timpul când exista proces între Voinea și Anton Săulescu și însăși fondul afacerii era contestat, și așa fiind rezultă că cumpărătorii lui Voinea au luat un drept litigios;

Considerând că, față de termenii art. 1402 C. civil cel în contra căruia există un drept litigios vândut, urmează a se ști de cine poate fi opus retractul litigios, numai de defendor, ori și de reclamant cum este în speță;

Considerând că, motivul existenței acestui text de lege a fost vederea cu ochii răi de către legiuitor a cumpărătorilor de drepturi litigioase, și pentru a pune capăt odată acestor speculațiuni, a permis că acela contra căruia se face o cumpărătură de drepturi litigioase, să se poată libera de cesionar, cu oare-care obligațiune;

Considerând că așa fiind și din modul de redactare al textului rezultă că, retractul litigios, nu se poate

exercita de cât de acela contra căruia este pornit procesul, căci textul explică: putându-se libera de cesionar, prin numărarea prețului și deci numai defendorul contra căruia este pornit procesul, s'ar putea libera de cesionar, numai lui 'i este permis propunerea retractului litigios, căci când ești reclamant, de ce oare să te liberez, nu mai era nevoie să faci reclamație, și a se decide alt-fel ar fi a se expulsa forțat toți defendorii din drepturile lor;

Considerând că, obiecțiunea ce se face, că legea nu distinge între reclamant și părât, este nefondată întru cât nici nu era nevoie, căci termenii textului și motivele înființării acestei dispozițiuni disting de la sine, întru cât numai acela care era într'o situațiune de a se elibera, numai el ar avea dreptul a 'l propune;

Considerând că, chiar dacă s'ar admite că retractul litigios poate fi propus și de reclamant, urmează a se examina obiecțiunea propusă de intimați, că ambele părți adică, că și ei și reclamantul fiind cumpărători de drepturi litigioase, propunerea retractului litigios nu mai poate fi admisibilă;

Considerând că, în adevăr, în afară de discuțiunea cumpărării lui Borcan și Filip de la Gr. Voinea în timpul când era în proces cu Anton Săulescu, care s'a stabilit că ar fi o cumpărătoare de drepturi litigioase, de și faptul că era în proces nu poate conduce direct și sigur la ideia unui drept litigios, urmează a se cerceta dacă cumpărarea lui Anton Săulescu nu era o cumpărătoare de drepturi litigioase, și dacă ambele părți având drepturi litigioase cumpărate, ar putea să 'și propună retractul litigios;

Considerând că, din acte rezultă că Anton Săulescu a cumpărat chiar în ziua de 24 August 1901 de la Mihaï Dragotă, zi în care s'a dat cartea de judecată, în care s'a recunoscut drepturile lui Dragotă în succesiunea Mariei Voinea și că mai târziu Dragotă deși nu mai avea interes, face o cerere de punere în posesie și o ast-fel de cumpărătură nu se poate interpreta, de cât ca o cumpărătură de drepturi, căci Dragotă vânduse ceea-ce nu stăpânea, vânduse un viitor proces, deci un litigiul și așa fiind drepturile cumpărate de Anton Săulescu, erau drepturi litigioase;

Considerând că, motivul legiuitorului a fost de a se pune capăt speculațiunilor de drepturi litigioase, și deci când ne găsim în fața a două speculațiuni și a reclamantului și a părâtului, ne mai fiind nici o bună credință, rostul aplicării art. 1402 C. civil, nu-și mai poate avea locul, întru cât legiuitorul nu a înțeles să favorizeze pe speculatorii de litigiuri, ci tocmai din contră prin dispozițiunile art. 1402, a înțeles și a voit să ia măsuri contra lor; și așa fiind și din acest punct de vedere retractul litigios, urmează a fi respins ca inadmisibil.

Președinte (s) D. Dumitrescu.

INFORMAȚIUNI

Ion Gr. Periețeanu, avocat, vă roagă să bine-voiți a asista la conferința sa asupra Rolului poliției în Statul modern, conferință care va avea loc Duminecă 18 Martie c. orele 9 seara în sala Ateneului.

* * *

Petre St. Stoica, student al facultății juridice, dorește să ocupe un post de secretar la un avocat. Adresa calea Văcărești 213, București.

* * *

Bună stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat postal, direct la administrația ziarului Curierul Judiciar, București, sau să plătească la prezentare numai în mina încasatorilor: I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul cu mateă, investite cu ștampila Curierului Judiciar.